

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General de Medi Natural,
Educació Ambiental i Canvi Climàtic

Nota sobre el curs de sanitat forestal

El passat mes d'octubre de 2013 es va realitzar un curs de formació dirigit als agents de medi ambient sobre les tasques de sanitat forestal que han de desenvolupar el agents de medi ambient de les Illes Balears, amb el propòsit de incrementar la formació en aquesta matèria.

Els objectius del curs varen esser:

- Conèixer quals són les funcions dels agents de Medi Ambient en matèria de sanitat forestal.
- Aprofundir en els problemes de sanitat forestal de les illes Balears i conèixer les novetats, especialment, en escolítids, *Paysandisia archon* i *Cerambyx cerdo*.
- Analitzar les Prospeccions obligatòries europees i els protocols d'actuació e inspecció i perfeccionar la forma de la pressa de mostres.
- Conèixer la utilitat i els resultats obtinguts de la xarxa Balear de seguiment de danys en boscos.
- Conèixer el Criteris tècnics de gestió després de incendis per evitar la proliferació poblacional d'escolítids i la mortalitat de pins.

Els continguts del curs han estat:

- Origen de las Plagues, Malalties i Fisiopaties. Classificació i Principals Patologies. Danys que provoquen.
- Principals plagues forestals en coníferes i frondoses: Defoliadors i Perforadors: generalitats i principals espècies Scolytinae, Cerambycidae, Curculionidae, Buprestidae, altres.
- La processonària del pi (*Thaumetopoea pityocampa*), Perforadors dels pins (*Tomicus*, *Orthotomicus*), L'eruga peluda (*Lymantria dispar*), El banyarriquer (*Cerambyx cerdo*). Mètodes de control i Plans de control integral de cada insecte.
- L'Estratègia de Sanitat Forestal de les Illes Balears.
- La pàgina Web de Sanitat Forestal
- Prospeccions obligatòries europees. Nematode del pino (*Bursaphelenchus xylophilus*), foc bacterià (*Erwinia amylovora*), mort sobtada de l'alzina (*Phytophthora ramorum*), *Giberella circinata* i *Anoplophora chinensis*.
- La xarxa Balear de seguiment de danys en boscos.
- El Laboratori de Sanitat Vegetal.

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General de Medi Natural,
Educació Ambiental i Canvi Climàtic

Els docents han estat:

Josep Maria Riba i Flinch. Dr. en Entomologia.

Luis Núñez Vázquez. Cap de Servei de Sanitat Forestal. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Sandra Closa. Tècnic del Servei de Sanitat Forestal. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Diego Olmo. Tècnic del laboratori de Sanitat Vegetal. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Es va realitzar a Mallorca, del 21 al 31 d'octubre, amb una durada de 20 hores i la formació va ser de tipus presencial. I va ser realitzat a les instal·lacions de la Escola Balear d'Administracions Públiques (EBAP).

La programació del curs va ser:

Dilluns 21 d'octubre de 2013 de 16:30-19:30 (3 h)

16:30-17:25 **“Presentació del curs”, “Introducció i objectius de la sanitat Forestal.” “El servei de sanitat forestal i la seva pagina web”** Luis Núñez Vázquez. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

17:30-17:55 **“Tasques, actuacions a desenvolupar per els Agents de Medi Ambient en relació a la Sanitat Forestal”. “El calendari d'actuacions de sanitat forestal a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera”.** Luis Núñez Vázquez. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

18:00-18:25 **“L'Estratègia de Sanitat Forestal de les Illes Balears i la seva aplicació a les illes Balears.”** Luis Núñez Vázquez. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

18:30-19:30 **“Situació actual del banyarriquer (*Cerambyx cerdo*) a Mallorca”.** Luis Núñez Vázquez. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Dimarts 22 d'octubre de 2013 de 16:00-21:00 (5 h)

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General de Medi Natural,
Educació Ambiental i Canvi Climàtic

- 16:00-16:25 "**Origen de les Plagues, Malalties i Fisiopaties. Classificació i Principals Patologies. Danys que provoquen**". Josep Maria Riba i Flinch en Entomologia.
- 16:30-18:30 "**Principals plagues forestals en pinedes: Perforadors, defoliadors, etc. (*Tomicus destruens*, *Orthotomicus erosus*, *Thaumetopoea pityocampa*, altres patologies). Danys que provoquen**". Josep Maria Riba i Flinch. Dr. en Entomologia.
- 18:35-19:55 "**Principals plagues forestals en frondoses: Perforadors, defoliadors, picadors-xucladors, altres patologies. Danys que provoquen**". Josep Maria Riba i Flinch. Dr. en Entomologia.
- 20:00-21:00 "**Fongs patògens i altres patologies**". Josep Maria Riba i Flinch. Dr. en Entomologia.

Dijous 24 d'octubre de 2013 de 16:30-19:30 (3 h)

- 16:30-17:25 "**El pla d'Acció autonòmic per al control del nematode de la fusta del pi (*Bursaphelenchus xylophilus*)**". Sandra Closa Salinas. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.
- 17:30-19:30 "**Prospeccions obligatòries europees. Detecció i protocol de presa de mostres. Mort súbdita de l'alzina (*Phytophthora ramorum*), Xancre resinós (*Giberella circinata*), *Anoplophora chinensis*, Foc bacterià (*Erwinia amylovora*), *Paysandisia archon*, *Leptoglossus occidentalis***". Sandra Closa Salinas. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Dilluns 28 d'octubre de 2013 de 16:30-19:30 (3 h)

- 16:30-17:30 "**El Laboratori de Sanitat Vegetal**". Diego Olmo. Laboratori de Sanitat Vegetal. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.
- 17:35-18:30 "**Metodologia per la presa de mostres per a enviar al laboratori**". Diego Olmo. Laboratori de Sanitat Vegetal. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General de Medi Natural,
Educació Ambiental i Canvi Climàtic

18:35-19:30 **“La papallona barrinadora del garballons (*Paysandisia archon*). Situació actual”**. Luis Núñez Vázquez. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Dimecres 30 d'octubre de 2013 de 16:30-19:30 (3 h)

16:30-17:30 **“Objectius i localització de les diferents xarxes d'avaluació i seguiment de danys en masses forestals, a les Illes Balears”**. Sandra Closa Salinas. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori

17:35-18:30 **“La xarxa Balear d'avaluació i seguiment de danys en masses forestals, Resultats”**. Sandra Closa Salinas. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

18:35-19:30 **“La instrumentalització de les parcel·les de seguiment de danys en masses forestals**. Sandra Closa Salinas. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Dijous 31 d'octubre de 2013 de 16:30-19:30 (3 h)

16:30-17:30 **“Actuacions de sanitat forestal contra la Processionària del pi. Situació 2013”**. Luis Núñez Vázquez. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

17:30-18:30 **“Escolítids perforadors dels pins. Criteris tècnics de gestió després de incendis. Actuacions de control dels Perforadors dels pins (*Tomicus destruens* y *Orthotomicus erosus*)”**. Luis Núñez Vázquez. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

18:30-18:55 **“Conclusions sobre Sanitat Forestal”**. Luis Núñez Vázquez. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

18:55-19:30 **Avaluació final**. Luis Núñez Vázquez. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General de Medi Natural,
Educació Ambiental i Canvi Climàtic

Es va donar una informació actualitzada de la situació fitosanitària a les Illes Balears.

El alumnes varen donar una nota mitjana del curs de 4,50 (Nota màxima 5)

Hi va haver les següents observacions per part dels alumnes:

- Manca de pràctiques de camp
- Millora d'informació per a desenvolupar el treball real
- Seria convenient dedicar un dia del curs a fer una sortida per veure "in situ" al medi, part de les plagues que s'han explicat
- Falta de pràctiques a laboratori
- Sortir de camp per observar amb detall llocs on hi hagi plagues interessants que tenir en compte

Que es tindrà en compte pels propers cursos.

Moltes d'aquestes presentacions, o presentacions similars estan penjades a la web de sanitat forestal

versió català: <http://sanitatforestal.caib.es>

versió castellana: <http://sanidadforestal.caib.es>